

IN 2020 WEER BESMETTINGEN WAARGENOMEN

Leptospirose, wat was dat ook alweer?

De Nederlandse melkveestapel is al lang nagenoeg vrij van leptospirose, op enkele sporadische besmettingen na. In de eerste drie kwartalen van 2020 zijn echter besmettingen op twaalf melkveebedrijven waargenomen. Wat is leptospirose ook alweer? En wat kun je doen om besmetting van je bedrijf te voorkomen?

Leptospirose wordt veroorzaakt door een bacterie die bij verschillende diersoorten voorkomt. In de melkveehouderij is dat met name *Leptospira hardjo*. Het is een infectie die van dier op mens kan overgaan, ook wel melkerskoorts genoemd. Gelukkig komt dit in Nederland nauwelijks meer voor.

Sinds eind jaren negentig zijn alle melkveebedrijven verplicht om deel te nemen aan het leptospirose bestrijdingsprogramma.

Voor niet-melkleverende bedrijven is deelname vrijwillig en zien we een langzaam afnemende belangstelling.

Symptomen en besmetting

Een infectie met de *L. hardjo*-bacterie verloopt bij runderen vaak zonder symptomen, maar de ziekte kan zich ook uiten in een plotselinge daling van de melkproductie, verwerpen, een verhoogd celgetal en afwijkende melk in één of meerdere kwartieren (yoghurtachtig). Als een rund in aanraking komt met de *L. hardjo*-bacterie, dringt deze actief het lichaam binnen via intacte slijmvliezen van oog, neus of baarmoeder en beschadigde huid, of door opname via de mond van met *L. hardjo*-besmette druppels urine. De uitscheiding van de bacterie begint vijf tot tien dagen na de infectie. Besmette dieren kunnen de *L. hardjo*-bacterie zeer lange tijd blijven uitscheiden, met name via de urine (soms meer dan een jaar).

Verspreiding binnen het bedrijf

Binnen een bedrijf kan de infectie zich verspreiden door het opspatten van urine op de roosters of het opsnuiven van urine door dieren die aan een (tochtige) koe snuffelen. Daarnaast spelen met urine verontreinigde waterbakken of voer een rol. Een besmette (pinken)stier kan een grote rol spelen in het verspreiden van de infectie binnen de koppel, want ook via sperma wordt de bacterie uitgescheiden.

Mensen kunnen flink ziek worden

De ziekte wordt bij de mens melkerskoorts genoemd. Besmette runderen kunnen de mens besmetten via direct contact met de urine. Risicoprocessen zijn melken in de melkput, werken met de hogedrukspuit en het helpen bij afkalvingen. Melkerskoorts geeft bij de mens vrij algemene ziekteverschijnselen, die nog het meest lijken op griep. Denk aan onder andere plotseling opzettende en doorgaans hevige hoofdpijn, koorts en spier- en gewrichtspijnen. Soms worden lever- en nierstoornissen (zoals geelzucht) geconstateerd. Naast het advies om bij besmetting onder de dieren beschermingsmiddelen te dragen bij bovengenoemde risicoprocessen, wordt ook aangeraden geen rauwe melk meer te drinken en kinderen, zwangere vrouwen, ouderen en mensen met een verminderde weerstand uit de stallen te weren.

Insleep is een risico

De belangrijkste insleeproute voor een bedrijf is aankoop van besmette dieren. Denk hierbij vooral aan dieren uit het buitenland, maar ook binnen Nederland vormen dieren van bedrijven zonder leptospirose-vrijstatus een risico. Het advies is om dieren van niet-leptospirosevrije bedrijven altijd voor te screenen. Zorg bij voorscreening in het buitenland dat een gevoelige test wordt gebruikt. In het buitenland gebruikt men nog vaak een test die minder gevoelig is dan de ELISA die in Nederland wordt gebruikt. Deze test kan een half jaar na infectie alweer negatief zijn, terwijl de dieren nog wel infectieus zijn.

Zorg daarnaast bij aanvoer dat de dieren via één-op-één transport naar Nederland komen en plaats ze eerst vier tot zes weken in quarantaine, want ook tijdens transport kan besmetting plaatsvinden. Als de dieren direct na aanvoer al zijn onderzocht, onderzoek de dieren dan aan het einde van de quarantaineperiode nogmaals. Het duurt namelijk een paar weken voordat er antistoffen aangetoond kunnen worden.

Leptospiroseprogramma en -bewaking

Alle melkveebedrijven worden drie keer per jaar gescreend door middel van een tankmelkonderzoek. In de tankmelk wordt gekeken of er antistoffen aanwezig zijn tegen de bacterie. Daarnaast worden alle runderen die van niet-vrije bedrijven worden aangevoerd in bloed onderzocht en wordt ingestuurd bloed van elke verwerper ook op antistoffen tegen de leptospirosebacterie onderzocht. Zo wordt de leptospirose-status van deelnemende bedrijven al meer dan twintig jaar bewaakt en gemonitord.

Besmette runderen kunnen de mens besmetten, bijvoorbeeld tijdens het melken en direct contact met de urine.

Niet-melkleverende bedrijven: bewaking via slachtlijn

Naast melkveebedrijven nemen ook niet-melkleverende bedrijven deel aan de certificering, denk hierbij aan vleesveebedrijven en jongveeopfok-bedrijven. Bij deze bedrijven, waar geen tankmelk voorhanden is, wordt bewaakt via slachtlijn bemonstering. Hier wordt in het bloed van de geslachte dieren gekeken of antistoffen aanwezig zijn. Voordelen voor niet-melkleverende bedrijven om deel te nemen aan de certificering zijn het tijdig opsporen van een eventuele infectie (en bijbehorende kans zelf besmet te raken) en het vrij kunnen verhandelen met bedrijven onder de leptospirose-vrijstatus.

Besmetting? Route 'behandeld'

Wanneer een besmetting is vastgesteld bij een koppel runderen volgt deelname aan de route 'behandeld'. Eerst wordt door middel van bloedonderzoek bij alle runderen ouder dan 12 maanden gekeken hoe ver de infectie zich heeft verspreid. Wordt een actieve infectie vastgesteld? Dan wordt de hele veestapel met een hoge dosis antibioticum behandeld.

Runderen aanvoeren? Doe de Risicocheck!

Om leptospirose en andere dierziekten buiten de deur te houden is niet aanvoeren van dieren het veiligst. Soms wilt u er toch voor kiezen om dieren aan te voeren. Dan helpt onze Risicocheck u om de risico's op insleep te beperken en vervelende gevolgen voor uw diergezondheidsstatus te voorkomen.

U VINDT DE RISICOHECK OP

WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/RISICOHECK